

Veilig werken bij grondverzetmachines (grondwerker)

Goedgekeurd door Sociale Partners

Getoetst door Inspectie SZW

Grondverzetmachines zijn voor meer klussen inzetbaar, zoals voor het verwijderen van de deklaag, het maken van ontgravingen, het laden van vrachtwagens en dumpers, het plaatsen van buizen en dergelijke.

Risico's voor grondwerkers die in de directe omgeving van machines werken, zijn: geraakt worden door (onderdelen van) de machine of bedolven raken. Zie ook [Werken in putten en sleuven](#).

Men kan ook tijdens het werk in aanraking komen met verontreinigde grond of water, zie hiervoor [Verontreinigde grond en \(grond\)water](#).

Raadpleeg bij hijswerk: [Hijswerkzaamheden](#).

Wat is de gewenste situatie?

- ✓ Grondwerkers kunnen veilig werken in de directe omgeving van grondverzetmachines.

Maatregelen

- Bespreek voorafgaand aan het werk de gevaren en de te nemen maatregelen.
- Werk alleen met gekeurde en goed onderhouden machines en materialen.
- Maak met de opdrachtgever vooraf duidelijke afspraken, ook over de KLIC-melding.
- Maak duidelijke afspraken hoe machinisten en grondpersoneel met elkaar communiceren en wie, waar verantwoordelijk voor is.
- Zorg dat grondwerkers voldoende geïnstrueerd zijn voor de betreffende werkzaamheden.
- Stel medewerkers op de hoogte van voorschriften en afspraken die er zijn gemaakt op terreinen, waar met anderen wordt samengewerkt.
- Neem passende verkeersmaatregelen en zet indien nodig het gebied rond de graafwerkzaamheden af.
- Zorg dat medewerkers persoonlijke beschermingsmiddelen dragen.

Checklist

- Zorg er voor dat je op de hoogte bent van wat er moet gebeuren en hoe je dit veilig kunt doen.
- Zorg ervoor dat de omgeving goed is afgezet (voor verkeer, omstanders e.d.) en controleer regelmatig dat de afzettingen nog op orde zijn.
Weet wat te doen bij onverwachtse situaties, bijv. als je toch kabels, leidingen, verontreinigde grond e.d. aantreft.
- Draag bij graafwerkzaamheden altijd signaalkleding, een veiligheidshelm en veiligheidsschoeisel.
- Ken de afspraken hoe machinisten en grondpersoneel met elkaar communiceren en wie, waar verantwoordelijk voor is.
- Zorg als grondwerker voor voldoende oogcontact met de machinist.
- Blijf als grondwerker zoveel mogelijk buiten de draaicirkel van de machine.
- Gebruik de machine nooit als personenlift of personenvervoer.
- Spreek de machinist aan als je vindt dat hij onvoldoende op de veiligheid van de grondwerkers let (onveilig rijgedrag, gebrekkige communicatie met de grondwerkers e.d.).

Toelichting op de maatregelen

Organisatie en voorbereiding

- Ga, voordat je met graafwerkzaamheden begint, na of zich gas-, water- of elektriciteitsleidingen bevinden ter plaatse of in de nabijheid van te graven putten of sleuven (via de eigenaar van het terrein en door minimaal drie dagen voor aanvang een graafmelding te doen bij het Kadaster). Zie ook: [graven bij kabels leidingen en buizen](#).
- Beoordeel vooraf de ondergrond op draagkracht en begaanbaarheid en bepaal welke maatregelen nodig zijn om het risico op wegzakken of kantelen van de machine te voorkomen. Het kan nodig zijn om de ondergrond te verstevigen, bijv. met draglineschotten, rijplaten e.d.
- Ga na welke verkeersmaatregelen er genomen moeten worden.
- Breng mogelijke hoogspanningsleidingen / kabels in kaart. Indien dit het geval is ga dan zorgvuldig na of het werk kan plaatsvinden en zo ja welke maatregelen genomen moeten worden.

- Wees bewust van het gevaar dat bij een zachte of ongelijkmatige ondergrond gevaarlijke situaties kunnen ontstaan door wegzakkende of omvallende machines.
- Zorg voor een werkwijze waarbij grondwerkers zo veel mogelijk buiten de draaicirkel van de machine kunnen blijven, en het risico, dat zij geraakt worden als een machine verzakt of omvalt, zo klein mogelijk is. Bespreek dit met alle betrokkenen

Gereedschap, machines en apparaten

- Werk alleen met gekeurd materiaal (volgens de aanwijzingen in de gebruikershandleiding), dat goed is onderhouden.
- Zorg voor schone ramen en spiegels (en eventueel achteruitrijdvoorziening) op de machine, zodat de machinist de grondwerkers goed kan zien tijdens de werkzaamheden (ook achter de machine).
- Werk met machines met een zo laag mogelijk geluidsniveau (LWA= geluidniveau van de bron)
- Controleer machines voorafgaand aan het werk (goede werking van alle veiligheidsvoorzieningen, geen lekkages (bijv. hydrauliek), peil van olie en andere vloeistoffen, defecte of ontbrekende onderdelen e.d.)

Opleiding en instructie

- De machinist van de grondverzetsmachine speelt een belangrijke rol bij het voorkomen van ongelukken. Check daarom dat deze voldoende deskundig is voor de werkzaamheden (deskundigheidsbewijs of voldoende aantoonbare ervaring met een grondverzetsmachine). Worden ook hijswerkzaamheden verricht dan gelden aanvullende eisen (zie [Hijswerkzaamheden](#)).
- Bij nieuwe werkzaamheden krijgen medewerkers voorafgaand aan de werkzaamheden duidelijke instructies en alle informatie die nodig is om hun werk veilig te kunnen uitvoeren. Wordt er samengewerkt met anderen dan moeten ook de onderlinge afspraken bij medewerkers bekend zijn.
- Spreek duidelijk met medewerkers af hoe de communicatie met de machinist plaats vindt.
- Spreek met de grondwerkers af dat zij de machinist er op aanspreken, als zij zich niet veilig voelen, of dat zij contact opnemen met de eigen leidinggevende.
- Instrueer medewerkers zodanig dat zij weten wat zij moeten doen als zij tijdens het grondverzet te maken krijgen met verontreinigde grond of water, met breuk van leidingen of met voorwerpen in de grond, die zij niet kunnen thuisbrengen.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

Stel afhankelijk van de uit te voeren werkzaamheden de volgende persoonlijke beschermingsmiddelen beschikbaar:

- Persoonlijke beschermingsmiddelen die altijd gebruikt moeten worden bij dit werk:
 - Veiligheidshelm
 - Veiligheidsschoenen of -laarzen
 - Signaalkleding
- Persoonlijke beschermingsmiddelen die afhankelijk van situatie gebruikt moeten:
 - Handschoenen
 - Gehoorbescherming
 - Oog- of gelaatsbescherming

Meer informatie

- [Graven bij kabels, leidingen en buizen](#)

- [Hijswerkzaamheden](#)
- [Persoonlijke beschermingsmiddelen](#)
- [Uitlaatgassen](#)
- [Geluid](#)
- [Bijlage: Instructie en presentielijst – Werken nabij grondverzetmachines.](#)